

ИНФОРМАЦИЯ

Бруцелозата в ЕС през 2017 г.

Обобщен доклад на Европейския съюз относно тенденциите и източниците на зоонози, зоонозни агенти и хранителни взривове в Европа през 2017 година

(Европейски орган за безопасност на храните Европейски център за профилактика и контрол на заболяванията)

Абстракт

Бруцелозата се среща рядко при хора в ЕС, като броят на случаите остава на сходни нива през последните 5 години. Това е тежко заболяване, при което повечето от болелите хора се хоспитализират и е докладван един смъртен случай през 2017 г.

Най-много случаи на бруцелоза (позитивни за бруцела или заразени стада от преживни животни) се съобщават от четири държави членки (ДЧ), които нямат статут на официално свободни от бруцелоза при говеда, овце или кози (Гърция, Италия, Португалия и Испания).

През 2017 г. само Италия е провела изследване на храна и докладва за *Brucella*-положително пастьоризирано мляко от преработвателно предприятие.

Гърция, Италия, Португалия и Испания съобщават твърде малко данни от мониторинга на млякото и млечните продукти, които са основните хранителни източници за заразяване на хората с бруцелоза, особено тези продукти, които се консумират сурови.

Заразяването на хора с бруцелоза освен чрез храната се осъществява и при пряк контакт със заразени животни.

Бруцелозата по говедата и бруцелозата по овцете и козите са ликвидирани в повечето ДЧ. В резултат на това, докладваните огнища на бруцелоза, с източник от храни, са станали редки в по-голямата част от територията на ЕС, а за 2017 г. само една такава инфекция, дължаща се на *Brucella* в храната, е съобщена от Германия, с двама болели, но произходът на храната е неизвестен.

В ЕС през 2017 г. ситуацията при животните по отношение на бруцелозата се подобрява, като общият брой на заразените или положителни за бруцела стада от говеда, овце и кози намалява с 20% при говедата и със съответно 6% при овцете и козите, в регионите на ДЧ, които не са официално свободни от бруцелоза.

Тенденциите по отношение бруцелозата по говедата и бруцелозата по овцете и козите в регионите на Италия, Португалия и Испания, които не са официално свободни от бруцелоза, показват спад през последните години.

Бруцелоза при говеда, овце и кози също е докладвана от Гърция, както и през предходните години.

Тези констатации показват, че бруцелозата все още е проблем за здравето на животните и от значение за общественото здраве в някои държави членки.

Наблюдение и мониторинг на бруцелозата в ЕС

Бруцелоза при хората

Обявяването на бруцелоза при хората е задължително във всички ДЧ, Исландия, Норвегия и Швейцария, с изключение на Белгия и Обединеното кралство, които имат друга система. Дания не разполага със система за надзор за бруцелоза и болестта не е обявявана или докладвана на равнище ЕС. В другите държави членки системите за надзор на бруцелозата покриват цялото население. В Белгия през 2015 г. е създадено пълно национално покритие. Всички страни съобщават данни, базирани на случаи, с изключение на България, която съобщава обобщени данни. И двете форми на докладване са използвани, за да се изчислят броя на случаите, нивата на уведомяване и тенденциите за заболяването.

Храна и животни

Съгласно Директива 2003/99/ЕО¹ за зоонозите, ДЧ трябва да докладват годишни данни за бруцелозата по говедата, овцете и козите от мониторинга по националните програми за контрол и ликвидиране на бруцелозата или да декларират статут на официално свободни от бруцелоза държави или региони.

Докладите, представени от държавите членки, се основават на Директива 64/432/ЕИО на Съвета и свързаното законодателство и са от съществено значение за оценката на епидемиологичната ситуация в ДЧ и в техните региони, независимо дали официално са обявени за свободни от бруцелоза при говеда (ОВF) и/или са свободни от бруцелоза (*B. melitensis*) при овцете и козите (ОбmF).

Годишни програми за надзор се прилагат в ОВF и ОбmF регионите, за да се потвърди статутът им на свободни от бруцелоза по говедата и/или свободни от *B. melitensis* при овцете и козите, докато във всички региони, които нямат такъв статут (nonОВF и nonОбmF), се прилагат програми за контрол и ликвидиране на бруцелоза при говеда и бруцелозата по овце и кози.

Тези данни са сравними в ДЧ, тъй като схемите за мониторинг са хармонизирани. В допълнение към анализа на тенденциите, тези данни могат да се използват и за оценка на въздействието на програмите за контрол и ликвидиране на равнище ЕС и на равнище ДЧ.

Държавите членки са длъжни да обявяват появата на огнища на бруцелоза по говедата и на бруцелоза по овцете и козите (с изключение на *Brucella ovis*) в своите ОВF и/или ОбmF региони чрез ADNS² системата на ЕС.

Епидемии от бруцелоза по хората, причинена от храни

Докладването на огнища на бруцелоза при хора, пренасяна чрез храна, е задължително съгласно Директива 2003/99/ЕО за зоонозите.

Резултати

Преглед на основните статистически данни по хранителната верига, ЕС, 2013–2017

В Таблица 43 са обобщени статистическите данни на ниво ЕС за бруцелоза при хора и животни, и в храна, изследвана за *Brucella*, през периода 2013–2017 г. Броят на докладваните единици в извадката и броят на докладващите ДЧ са изключително ниски.

¹ Директива 2003/99/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 година относно мониторинга на зоонозите и заразните агенти, причиняващи зоонози, за изменение на Решение 90/424/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 92/117/ЕИО на Съвета (ОВ L 325, 12.12.2003г., стр. 31—40)

² ADNS - Animal Disease Notification System - Системата на ЕС за уведомяване за болести по животните; http://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/not-system_en

Представената годишна статистика на данните за животните включва броя на ДЧ със статут на свободни от бруцелоза и ДЧ, които не са официално свободни, както и броя на стадата, които остават положителни за *Brucella* през периода 2013–2017 г.

Таблица 43: Обобщение на статистиката на *Brucella*, свързана с хора, основни категории храни и животински видове, ЕС, 2013–2017 г.

ХОРА	2017	2016	2015	2014	2013	Източник
Общ брой потвърдени случаи	378	530	437	460	498	ECDC
Общ брой потвърдени случаи /100,000 население (ниво на докладване)	0.09	0.11	0.09	0.09	0.10	ECDC
Брой докладващи ДЧ	26	27	27	27	27	ECDC
Заразяване в ЕС	247	194	281	325	375	ECDC
Заразяване извън ЕС	46	39	38	43	41	ECDC
Няма данни за пътувания или страната на заразяване е неизвестна	85	297	118	92	82	ECDC
Брой случаи, свързани с епидемията	2	0	2	7	10	EFSA
Общ брой огнища	1	0	1	2	4	EFSA
ХРАНА	2017	2016	2015	2014	2013	
Мляко и млечни продукти						
Брой изследвани проби	1,338	283	282	1,030	778	EFSA
Брой докладващи ДЧ	3	2	2	3	2	EFSA
ЖИВОТНИ	2017	2016	2015	2014	2013	
Говеда						
Брой на позитивни стада в OBF региони в OBF или non-OBF ДЧ	0	2	4	2	2	EFSA
Брой докладващи OBF ДЧ	20	19	19	18	16	EFSA
Брой позитивни стада в non-OBF региони в non-OBF ДЧ	648	808	938	879	1,019	EFSA
Брой докладващи non-OBF ДЧ	8	9	9	10	12	EFSA
Овце и кози						
Брой позитивни стада в ObmF региони в ObmF или non-ObmF ДЧ	7	2	10	3	4	EFSA
Брой докладващи ObmF ДЧ	20	20	20	19	19	EFSA
Брой позитивни стада в non-ObmF региони в ObmF ДЧ	809	870	1,094	1,133	1,440	EFSA
Брой докладващи non-ObmF ДЧ	8	8	8	9	9	EFSA

ECDC: European Centre for Disease Prevention and Control - Европейски център за профилактика и контрол на заболяванията;

EFSA: European Food Safety Authority - Европейски орган за безопасност на храните;

ДЧ: държава членка на ЕС;

OBF/ObmF: Официално свободна от бруцелоза по говедата /Официално свободна от *B. melitensis* по овцете и козите.

Бруцелоза при хората

През 2017 г. в ЕС са докладвани **387 случая (378 потвърдени)**, което представлява намаление с 28,7% в сравнение с 530-те случая през 2016 г. (по данни от 26 ДЧ). Информация за вида *Brucella* липсва за 69,6% от 378-те потвърдени случаи. От 115 случая, за които са известни видовете бруцела, 100 (87%) са били заразени с *B. melitensis*, 12 (10.4%) с *B. abortus*, и 3 (2.6%) с *B. suis*.

В 7 ДЧ (Кипър, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Люксембург и Малта) и Исландия няма случаи на бруцелоза при хората.

72% от всички потвърдени случаи, през 2017 г. са отчетени в 4 ДЧ, които не са свободни от бруцелоза по говедата и/или овцете и козите (Таблица 44:) - Гърция (0,87 случая на 100 000 население), Италия (0,16), Португалия (0,16) и Испания (0,14).

Най-ниските нива на уведомяване са наблюдавани в OBF и ObmF ДЧ, където случаите на бруцелоза са основно свързани с пътуване. Швеция, която има статут OBF/ObmF и има сравнително висока степен на уведомяване (0,14 случая на 100 000 население), докладва всички потвърдени случаи на бруцелоза като свързани с пътуване.

Повечето случаи на бруцелоза при хора (84,3%) са инфекции, получени в ЕС (заразяване по местоживеене).

Сред 54-те случая, свързани с пътуване, с известна вероятна страна на заразяване, в 46 случая (85.2%) хората са пътували извън ЕС. Най-често срещаните туристически дестинации са Ирак 15 (27.8%), Турция 9 (16.7%) и Сирия 5 (9.3%) от внесените случаи.

Гърция, Италия и Румъния са докладвани като вероятни страни на заразяване за два случая, свързани с пътуване, докато един случай е свързан с пътувания съответно до България и до Франция.

Country	2017					2016		2015		2014		2013	
	National coverage ^(a)	Data format ^(a)	Total cases	Confirmed cases & rates		Confirmed cases & rates		Confirmed cases & rates		Confirmed cases & rates		Confirmed cases & rates	
				Cases	Rate	Cases	Rate	Cases	Rate	Cases	Rate	Cases	Rate
Austria (OBF/ObmF) ^(b)	Y	C	6	6	0.07	4	0.05	1	0.01	1	0.01	7	0.08
Belgium (OBF/ObmF)	Y	C	8	8	0.07	4	0.04	9	0.08	0	-	0	-
Bulgaria	Y	A	2	2	0.03	0	0.00	36	0.50	2	0.03	0	0.00
Cyprus (OBF/ObmF)	Y	C	1	0	0.02	0	0.00	0	0.00	1	0.02	0	0.00
Croatia	Y	C	0	1	0.00	2	0.05	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Czech Republic (OBF/ObmF)	Y	C	1	1	0.01	1	0.01	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Denmark ^(c) (OBF/ObmF)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Estonia (OBF/ObmF)	Y	C	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Finland (OBF/ObmF)	Y	C	1	1	0.02	0	0.00	0	0.00	1	0.02	0	0.00
France ^(d) (OBF)	Y	C	23	21	0.03	19	0.03	17	0.03	14	0.02	19	0.03
Germany (OBF/ObmF)	Y	C	41	41	0.05	36	0.04	44	0.05	45	0.06	26	0.03
Greece	Y	C	95	94	0.87	119	1.10	109	1.00	135	1.24	159	1.44
Hungary (ObmF)	Y	C	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Ireland (OBF/ObmF)	Y	C	2	2	0.04	2	0.04	0	0.00	3	0.07	1	0.02
Italy ^(e)	Y	C	99	99	0.16	211	0.35	105	0.17	121	0.22	141	0.24
Latvia (OBF/ObmF)	Y	C	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.05
Lithuania (OBF/ObmF)	Y	C	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.07
Luxembourg (OBF/ObmF)	Y	C	0	0	0.00	1	0.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Malta (OBF)	Y	C	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.24
The Netherlands (OBF/ObmF)	Y	C	2	2	0.01	5	0.03	7	0.04	1	0.01	5	0.03
Poland (OBF/ObmF)	Y	C	2	2	0.01	3	0.01	4	0.01	1	0.00	1	0.00
Portugal ^(f)	Y	C	16	16	0.16	50	0.48	46	0.44	50	0.48	22	0.21
Romania (ObmF)	Y	C	3	3	0.02	1	0.01	0	0.00	2	0.01	0	0.00
Slovakia (OBF/ObmF)	Y	C	1	1	0.02	1	0.02	1	0.02	0	0.00	1	0.02
Slovenia (OBF/ObmF)	Y	C	1	1	0.05	1	0.05	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Spain ^(g)	Y	C	68	63	0.14	37	0.08	33	0.07	56	0.12	87	0.19
Sweden (OBF/ObmF)	Y	C	15	14	0.14	19	0.19	13	0.13	16	0.17	10	0.11
United Kingdom ^(h) (OBF/ObmF)	Y	C	-	-	-	14	0.02	12	0.02	11	0.02	15	0.02
EU Total	-	-	387	378	0.09	530	0.11	437	0.09	460	0.09	498	0.10
Iceland ⁽ⁱ⁾	Y	C	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Norway (OBF/ObmF)	Y	C	3	3	0.01	4	0.08	2	0.04	2	0.04	2	0.04
Switzerland ^(j) (OBF/ObmF)	Y	C	9	9	0.11	7	0.08	1	0.01	3	0.04	4	0.04

Таблица 44: Отчетени случаи на бруцелоза и нотификации при хора на 100 000 население в ЕС/ЕАСТ, по страни и години, 2013–2017 г.

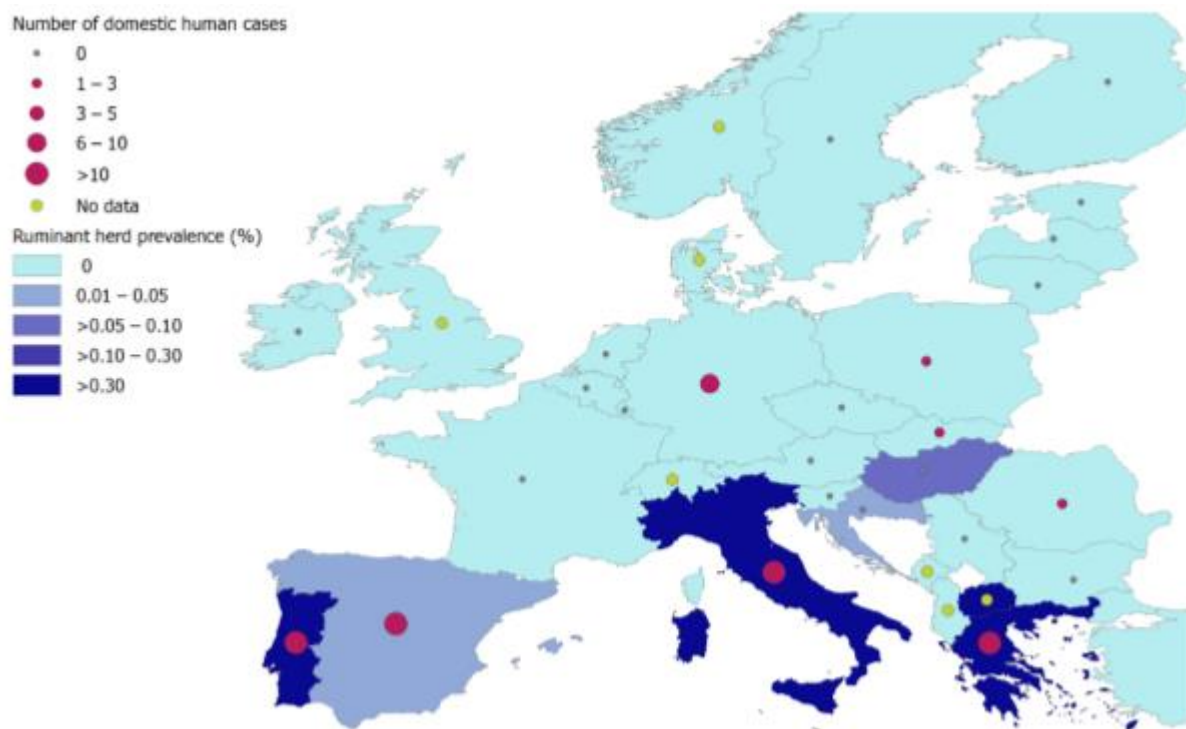
В страните на ЕС/ЕИП се наблюдава ясна сезонност с повече случаи на бруцелоза от април до септември.

В периода от 2008 до 2017 г. се наблюдава значително намаляваща тенденция ($p < 0,01$) в ЕС/ЕИП. Три ДЧ (Гърция, Португалия и Испания) съобщават тенденция към намаляване ($p < 0,01$), докато Германия и Швеция отчитат тенденция на нарастване през същия период.

През периода 2013–2017 г. в нито една от ДЧ не се наблюдава нарастваща тенденция.

При 60,2% от случаите на бруцелоза при хора се налага пациентите да бъдат хоспитализирани. Един случай с фатален изход е докладван през 2017 г., при пациент със съпътстващи заболявания и коинфекция с псевдомонас.

От Фигура 43 (за 2017 г.) е видно, че броят на случаите при хора, заразени се с бруцелоза по местоживеене, е свързан с преобладаването на *Brucella*-положителни стада от говеда, овце и кози. Картата показва, че Гърция, Италия, Португалия и Испания имат по-голям брой потвърдени случаи на бруцелоза при хора, заразени се по местоживеене и по-голямо разпространение на *Brucella*-положителни стада от преживни животни.

Фигура 43: Брой на придобити в страната, потвърдени случаи на бруцелоза при хора и разпространение на *Brucella*-положителни стада говеда, овце и кози, ЕС, 2017 г.

Случаи на бруцелоза при хора, свързани с огнища на хранителни инфекции

Една епидемия, причинена от *Brucella*, е отчетена през 2017 г. в Германия, с две засегнати лица, но храната, източник на заразяването, е с неизвестен произход.

7.3.3 *Brucella* в храната

Три ДЧ (Италия, Португалия и Испания) по данни от мониторинга за 2017 г. на *Brucella* в храните са изследвали 5,845,208 проби. В Италия и Португалия са изследвани сурово мляко от крави, овце и кози, мляко от други животински видове, сирене и други млечни продукти, а в Испания - прясно месо от говеда, свине, овце, кози и коне.

Девет проби в Италия от пастьоризирано мляко „от други животински видове или неуточнени“, взети в преработвателно предприятие, са били положителни, а всички останали проби са отрицателни.

7.3.4 *Brucella* при животните

Говеда - Статутът на свободни от бруцелоза по говедата (ОВФ) държави е показан в таблица 45.

През 2017 г.

- двадесет и две ДЧ са ОВФ,

• Четири ДЧ не са свободни от бруцелоза по говедата (non-OBF), но със свободни (OBF) региони. Регионите OBF на тези четири ДЧ са:

- в Италия: 11 региона и девет провинции;
- в Португалия: всички административни региони в административната единица на Алгарве, както и шест от деветте острова на Азорските острови;
- в Испания: Астурия, Балеарските острови, Канарските острови, Кастилия-Ла Манча, четири провинции Кастилия и Леон, Каталония, Страната на баските, Галисия, Мурсия, Ла Риоха и Навара;
- в Обединеното кралство: Англия, Шотландия, Уелс, Северна Ирландия и остров Ман в Обединеното кралство (Нормандските острови Джърси и Гернси все още не са OBF).

• Четири ДЧ са със статут non-OBF без OBF региони: България, Хърватия, Гърция и Унгария.

• Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн са OBF в съответствие със законодателството на ЕС, а Исландия, която няма специално споразумение с ЕС по отношение статута на здравеопазването на животните, никога не е докладвала случаи на бруцелоза с причинители *B. abortus*, *B. melitensis* или *B. suis*.

Таблица 45: Статут на страните с бруцелоза по говедата и бруцелоза по овцете и козите, ЕС, 2017 г.

ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ	Официално свободни от бруцелоза по говедата
Austria	White
Belgium	White
Bulgaria	Black
Croatia	Black
Cyprus	White
Czech Republic	White
Denmark	White
Estonia	White
Finland	White
France	White
Germany	White
Greece	Black
Hungary	Black
Ireland	White
Italy	Grey
Latvia	White
Lithuania	White
Luxembourg	White
Malta	White
Netherlands	White
Poland	White
Portugal	Grey
Romania	White
Slovakia	White
Slovenia	White
Spain	Grey
Sweden	White
United Kingdom	Grey

Всички региони в ДЧ са официално свободни
 Не всички региони в ДЧ са официално свободни
 Нито един регион в ДЧ не е официално свободен

На фигура 44 е показано разпространението на бруцелозата при говеда на регионално или национално ниво за ДЧ и държавите извън ЕС през 2017 г. Вижда се, че инфекцията липсва на територията на повечето ДЧ и региони на ЕС, но в няколко ДЧ в Южна Европа тя все още присъства - Сицилия в Италия - с най-голямо докладвано регионално разпространение с 2,8% положителни стада.

През 2017 г. в регионите на ЕС свободни от бруцелоза има общо 1 961,231 стада от едър рогат добитък. Бруцелоза по говедата не е докладвана в нито един ОВФ регион през 2017 г. , както и не е била открита в нито една от държавите, които не са членки на ЕС: Исландия, Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн.

В периода 2012–2016 г. са регистрирани съответно 9, 2, 2, 4 и 2 стада от говеда, заразени в ОВФ региони, което показва, че това е изключително рядко събитие.

През 2017 г. в осемте **non-ОВФ ДЧ** има 243 030 стада от едър рогат добитък в non-ОВФ регионите. В три от тези държави-членки - Италия, Португалия и Испания - програмите за ликвидиране на бруцелозата са съфинансирани от ЕС. Броят на положителните стада, отчетени от тези ДЧ, е:

- 457 в Италия (510 през 2016 г.),
- 62 в Португалия (64 през 2016 г.) и
- 21 в Испания (26 през 2016 г.).

От петте non-ОВФ ДЧ, чиито програми не се съфинансират от ЕС, само Гърция съобщава за заразени стада: 108 (208 през 2016 г.);

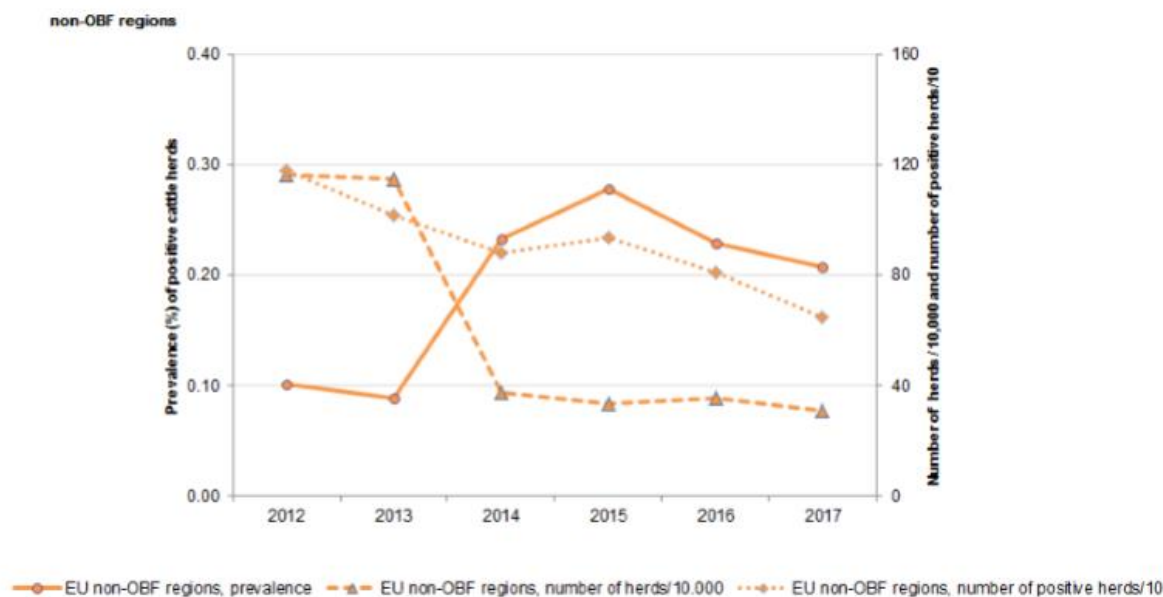
България, Хърватия, Унгария и Обединеното кралство нямат положителни стада през 2017 г.

Фигура 44: Пропорция на стада от говеда, заразени с или положителни за *Brucella*, EU/EEA, 2017

От 2012 до 2017 г. годишният брой на докладваните *Brucella*-положителни стада от говеда в non-ОВФ регионите на ЕС намалява с 45% - от 1181 на 648, докато намалението между 2017 г. и предходната година е 20%.

Същевременно, от 2012 до 2017 г., разпространението в стадата леко се е увеличило от 0.10% до 0.21%, главно поради драстичното намаление на общия брой стада от 1.162.978 до 311.874 през същия период (Фигура 45).

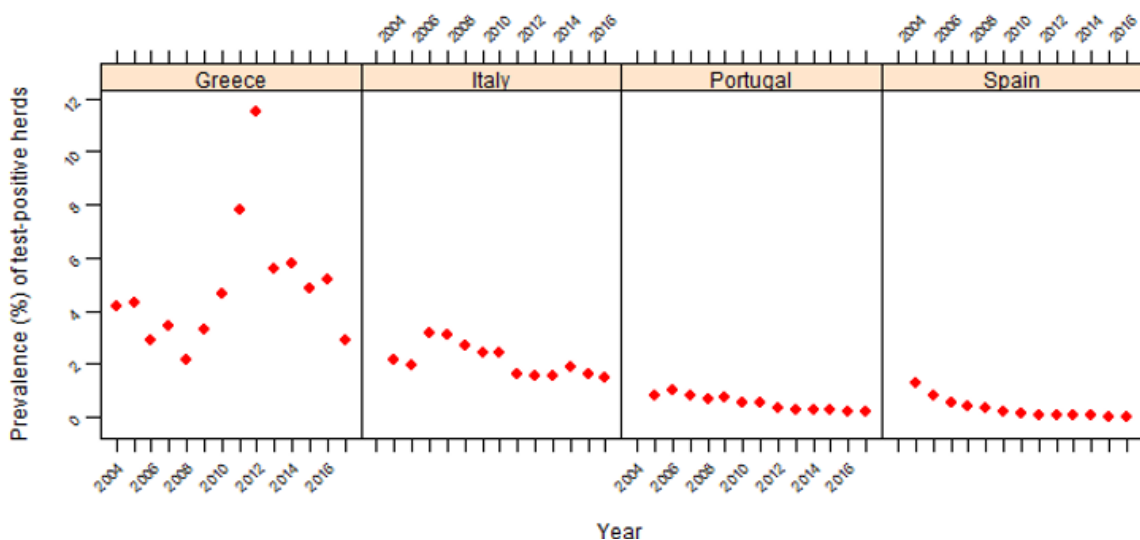

Фигура 45: Дял на *Brucella*-положителни стада от едър рогат добитък, в non-OBF региони, ЕС, 2012–2016 г.

На фигура 46 е показан дялът на *Brucella*-положителни стада от говеда в non-OBF региони на три държави-членки - **Италия, Испания и Португалия** - с програми за ликвидиране на бруцелозата по говедата и в една non-OBF ДЧ – Гърция, която няма съфинансирана от ЕС програма за ликвидиране.

Разпространението в **Гърция** показва огромни различия през годините - от минимум 2% през 2008 г. до максимум 12% през 2012 г.

В Португалия и Испания разпространението постоянно намалява от около 2% до под 0,5% през последните години, а в Италия разпространение последователно намалява от около 4% до под 2% през последните години.

Фигура 46: Разпространение на *Brucella*-положителни стада от говеда в Гърция, Италия, Португалия и Испания, 2004–2017 г.

Две държави в процес на присъединяване към ЕС - Република Северна Македония и Черна гора, представиха данни за мониторинг на бруцелозата по говедата за втора поредна година. **Република Северна Македония** отчита 78 положителни от 22,194

стада (0,35%) в сравнение с 82 (0,31%) през 2016 г., докато **Черна гора** няма нито едно положително стадо през последните 2 години, от общо 24,076 стада говеда в държавата.

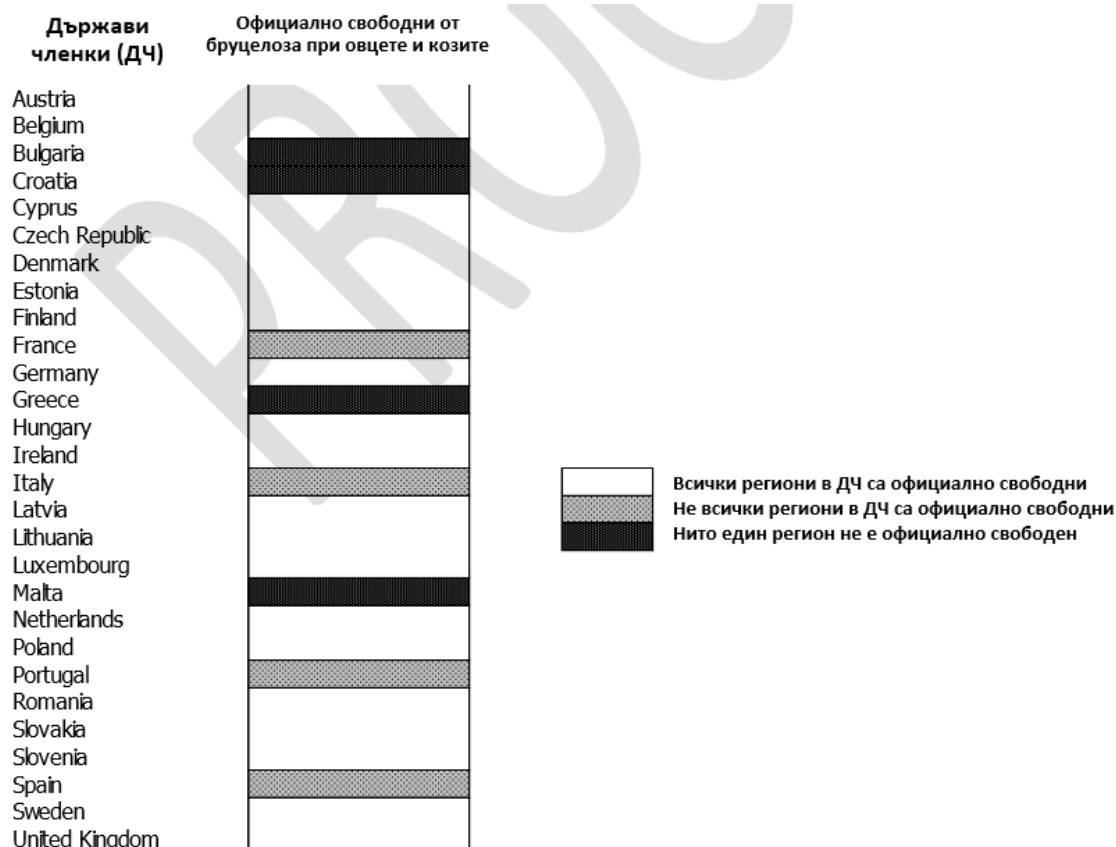
Овце и кози

В Таблица 46 е показан статутът на държавите по отношение на официално призната свобода от бруцелоза по овцете и козите, с причинител *B. melitensis* (ObmF):

- Двадесет ДЧ имат статут на ObmF през 2017 г.;
- Четири не са свободни от бруцелоза по овцете и козите (non-ObmF), но имат свободни региони (ObmF региони). Регионите ObmF (свободни от бруцелоза по овцете и козите) на тези четири ДЧ са:
 - във Франция: всички, с изключение на един от 96-те департамента във Франция (Perrin et al., 2015);
 - в Италия: 13 региона и четири провинции;
 - в Португалия: Азорските острови;
 - в Испания: Арагон, Астурия, Балеарските острови, Канарските острови, Кантабрия, три провинции Кастилия-Ла Манча, Кастилия и Леон, Каталония, Естремадура, Галисия, Ла Риоха, Навара, Страната на баските и Валенсия.
- Четири ДЧ не са свободни от бруцелоза по овцете и козите (non-ObmF): България, Хърватия, Гърция и Малта.

Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн са ObmF в съответствие със законодателството на ЕС. Исландия, която няма специално споразумение за здравето на животните (статут) с ЕС, никога не е докладвала случаи на бруцелоза, дължаща се на *B. abortus*, *B. melitensis* или *B. suis*.

Таблица 46: Състояние на страните с бруцелоза по овцете и козите, ЕС, 2017г.

Фигура 47 показва разпространението на бруцелозата при овцете и козите в регионален или национален мащаб за ДЧ и тези, които не са членки на ЕС, през 2017 г. Видно е, че инфекцията не е докладвана в повечето ДЧ и региони на ЕС, като **присъства в няколко ДЧ в Южна Европа - Сицилия, в Италия**, с най-голямо докладвано регионално разпространение с 2,9% от положителните стада.

В ОбмF регионите на ЕС през 2017 г. има общо 1 055 955 стада овце и кози. *B. melitensis* е докладвана само в две стада овце и кози в ОбмF региони: един в Италия и един в Испания.

B. melitensis не е открита през 2017 г. в нито едно стадо от овце и кози в Исландия, Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн.

В периода 2012–2016 г. в ОбмF регионите е регистрирано заразяване съответно в 5, 4, 3, 10 и 2 стада от овце и кози, което означава, че това е изключително рядко събитие.

През 2017 г. в осемте non-ОбмF ДЧ е имало 256,154 стада овце и кози в техните non-ОбмF региони.

Четири от тези ДЧ (Хърватия, Италия, Португалия и Испания) прилагат програми за ликвидиране на бруцелозата, съфинансирани от ЕС, като броят на положителните стада е:

- 5 в Хърватия (8 през 2016 г.),
- 362 в Италия (447 през 2016 г.),
- 396 в Португалия (325 през 2016 г.) и
- 18 в Испания (49 през 2016 г.).

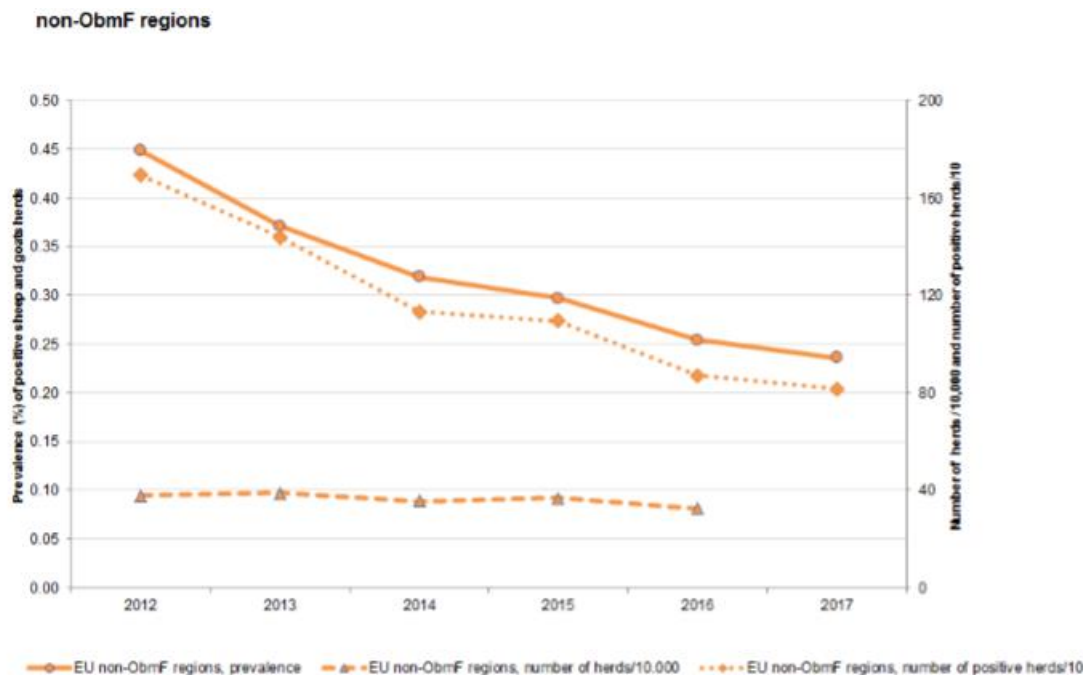
От четирите non-ОбмF ДЧ, чиито програми не са съфинансирани от ЕС, **България** е отчетла 6 заразени стада (0 през 2016 г.) и **Гърция** 27 (41 през 2016 г.), докато **Франция** и **Малта** нямат нови случаи през 2017 г.

Фигура 47: Дял на стада овце и кози, заразени или позитивни за бруцелоза, EU/EEA, 2017

От 2012 до 2017 г. годишният брой на *B. Melitensis*-положителните стада от овце и кози в non-ObmF регионите на ЕС, са намалели с 52% от 1 693 на 814, докато намалението между 2017 г. и предходната година е било 7%.

Същевременно, от 2012 до 2017 г., разпространението в стадото е намаляло от 0.45% на 0.24%, докато общият брой стада от овце и кози е намалял с 9% от 377 690 на 345 353 (Фигура 48).

Фигура 48: Пропорция на стада овце и кози, заразени с *B. melitensis* или положителни, в не-ObmF региони, ЕС, 2012–2017 г.

Данните от мониторинга на бруцелозата при овцете и козите в **Гърция** са от програмата за ликвидиране, която се прилага на гръцките острови. Разпространението в Гърция варира през годините от минимум 0,4% през 2015 г. до максимум 8,6% през 2012 г.

Италия и Португалия отчитат ниска (> 1–10%) до много ниска (0,1–1%) превалентност през този период, намаляваща и за двете ДЧ.

Хърватия и Испания съобщават за много ниска честота (0,1–1%) до рядко откриване (<0,1%), като и двете намаляват.

Две държави в процес на присъединяване към ЕС - Република Северна Македония и Черна гора, представят данни за мониторинг на бруцелозата по овцете и козите за втора поредна година. **Република Северна Македония** отчита 97 положителни от 8,246 стада (1,18%) в сравнение с 129 (1,51%) през 2016 г., докато **Черна гора** няма положително стадо през последните 2 години, от 7 968 стада овце и кози в страната.

Освен при говедата, овцете и козите, *Brucella spp.* се откриват в широк кръг животински видове; *Brucella spp.* в **тюлени и биволи**; *B. abortus* в **кучета** (домашни любимци), **делфини, прасета, диви свине и диви елени**; *B. melitensis* в **свине за разплод и диви планински кози** във Франция; *B. ovis* в **овце**; *B. suis* в свине за разплод, **диви свине, зайци и сърни**; *B. canis* от **кучета** и *B. ceti* в **делфини**; и неуточнени *Brucella spp.* в **язовци, мечки, сърни, делфини, лисици, диви свине и вълци**.

Дискусия

Бруцелозата се среща рядко в ЕС, въпреки че е тежко заболяване, като повечето от болелите хора се хоспитализират.

През 2017 г. броят на докладваните случаи на бруцелоза при хора е най-ниският през последните 5 години.

Повечето случаи на бруцелоза са в четири ДЧ - Гърция, Италия, Португалия и Испания, които не са официално свободни от бруцелоза при говеда и/или овце и кози.

Броят на потвърдените случаи е намалял с над 50% в Италия, след голямото нарастване на случаите, отчетено през 2016 г., главно в един регион в страната. В Гърция и Португалия също са намалели случаите на бруцелоза.

В Гърция тенденцията значително намалява от 2008 г. насам и е единствената ДЧ, която има тенденция към спад през 2013–2017 г.

В Испания през 2017 г. случаите се увеличават отново след спад през последните две години.

Бруцелозата по говедата и бруцелозата по овцете и козите са ликвидирани в повечето ДЧ на ЕС. В резултат на това бруцелозата по хората е доста рядка в Северна и Западна Европа, където повечето случаи са свързани с пътувания. Вносните случаи са предимно при пътници, въпреки че повишена заболеваемост може да възникне при наскоро пристигнали мигранти в някои ДЧ (*Norman et al., 2016 u Georgi et al. 2017*).

От 2014 г. насам значително увеличение на внесените инфекции, причинени от *B. melitensis* е забелязано в Германия при пациенти предимно от Близкия изток, включително Турция и Сирия (*Georgi et al. 2017*).

Случаите при хора на заразяване с *B. melitensis* в Швеция през периода 2008–2012 г., отразяват миграционни тенденции на групи от Ирак, Афганистан и Сомалия (*Garofolo et al. 2016*).

Италия, Португалия и Испания, които нямат статут на официално свободни от бруцелоза, предоставят данни от мониторинга на храните - за 2017 г. има положителни резултати за *Brucella* в девет проби от пастьоризирано мляко „от други животински видове или неуточнено“ в преработвателно предприятие, в Италия. Другите две държави-членки (Португалия и Испания) нямат открити положителни резултати от наблюдението на храните. Заразяването на хора с бруцелоза, освен с прием на храната, се случва и при пряк контакт със заразени животни.

В животновъдството - бруцелозата по говедата и бруцелозата при овцете и козите са ликвидирани в повечето ДЧ. В резултат на това, огнищата на бруцелоза, причинени от храни, възникват рядко в ЕС. Германия през 2017 г. докладва само една хранителна инфекция, причинена от *Brucella*, с две засегнати лица, но произходът на храната остава неизвестен.

В регионите на ЕС, официално свободни от бруцелоза по говедата и бруцелоза по овцете и козите, през 2017 г. са докладвани две заразени с *B. melitensis* стада овце и кози - едно в Италия и едно в Испания).

В регионите на ЕС, които не са свободни от бруцелоза по говедата - общата честота на бруцелозата по говедата е 0,21% през 2017 г., като се запазва лекото увеличение, наблюдавано от години, докато разпространението на бруцелозата по овцете и козите в несвободните региони е 0,24% през 2017 г. и е намалено с 50% в сравнение с 2012 г., когато разпространението беше 0,45%.

Бруцелоза при говеда, овце и кози е обявена от Гърция през 2017 г., както и предишни години, при ниски нива на разпространение (> 1–10%). Ситуацията в Гърция обаче е особена, тъй като се провеждат ваксинационни програми срещу бруцелозата при говедата (в планинските райони) и при овцете и козите (на континента и някои по-големи острови). Докладваните от Гърция данни се отнасят до неваксинирани зони и варират значително от една година до друга. Като такива, тези данни са по-малко сравними с данните от официално свободните региони от Италия, Португалия и Испания, тъй като тези ДЧ прилагат една и съща програма за мониторинг с изчерпателно покритие на ниво национално стадо.

Тези констатации подчертават, че бруцелозата все още е проблем за здравето на животните и от значение за общественото здраве в няколко ДЧ. През 2017 г. *Brucella spp.* бяха изолирани от широк кръг животински видове, както домашни, така и диви, което отразява широкия диапазон на гостоприемника, главно бозайници.

Франция, официално свободна от 2005 г. от бруцелоза по говедата, без регистрирани случаи на домашни/диви преживни животни от 2003 г. насам, съобщава за изолация на *B. melitensis* от диви планински кози. Преди това *Mick et al.* (2014) докладва за риска от предаване и разпространението на *B. melitensis* от дивата природа до домашните преживни животни и устойчивостта на инфекцията в алпийския козирог във френските Алпи. Освен това във Франция между 2004 г. и 2016 г. са идентифицирани седем случая при хора, всички потвърдени от изолирането на *Brucella suis biovar 2* в клинични проби (*Mailles et al., 2017*). Всички пациенти са имали пряк контакт с диви свине при лов или приготвяне на месо от дива свиня за консумация. Пет пациенти са имали хронични заболявания, вероятно станали причина за повишения риск от инфекция.

Използвана литература и повече подробности:

The European Union summary report on trends and sources of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks in 2017 European Food Safety Authority European Centre for Disease Prevention and Control

APPROVED: 19 November 2018

doi:10.2903/j.efsa.2018.5500

www.efsa.europa.eu/efsajournal

EFSA Journal 2018;16(12):5500

Допълнението за Туларемия съдържа всички обобщителни таблици и фигури, касаещи този раздел. Всички таблици и фигури са публикувани като допълнителна информация към настоящия доклад и са достъпни за изтегляне на файлове на адрес <http://doi.org/10.5281/zenodo.1475841>

30.01.2019 г.

д-р Мадлен Василева

Център за оценка на риска по хранителната верига